

Fővárosi Ítéltábla

2.Kf.27.435/2007/12. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Fővárosi Ítéltábla a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (Budapest) I.r., Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete (Budapest) II.r. és a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége (Budapest) III.r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, Hivatkozási szám: Vj-98/2004.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. évi szeptember hó 19. napján kelt 3.K.33.991/2005/22. számú ítélete ellen az I. és II.r. felperesek által 23., és a III.r. felperes által 24. sorszám alatt előterjesztett és 25. sorszám alatt indokolt fellebbezés, valamint az alperes által a Fővárosi Ítéltábla előtt 6. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi április hó 2. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes Vj-98/2004/37. számú határozatát részben megváltoztatva a felpereseket terhelő bírság összegét külön-külön 500.000 (azaz ötszázezer) - 500.000 (azaz ötszázezer) forintra mérsékli, egyebekben azzal hagyja helyben, hogy a felperesek kereseti illetékfizetési kötelezettségét mellőzi.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tervezőgrafikai szolgáltatások piacát érintően (az Arculati Szakmák Kézikönyvében) megjelentetett, a "Magyar Tervezőgrafikus Kamara Árjegyzéke" (a továbbiakban: Árjegyzék) - (1996), valamint a "Magyar Tervezőgrafikusok Egyesületének Árjegyzéke". A MAOE, a Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete (Kamara) és a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének különkiadványa a tagok és a felhasználók számára" (a továbbiakban: Kiadvány) - (2000) mint ársegédletek szolgáltak alapul az alperes hivatalból indított eljárásának.

A versenyhatósági eljárás eredményeként az alperes a 2005. július 07. napján kelt Vj-98/2004/37. számú határozatában megállapította, hogy a II.r. felperes 1997. január 1-től, az I. és a III.r. felperes 2000. áprilisától érvényesülő tervezőgrafikus árakat meghatározó döntései a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban Tpv.) 11.§-ának (2) bekezdés -a)-pontjába ütközően a gazdasági verseny korlátozására alkalmasak: E magatartás folytatását megtiltotta és az I.r. felperest 18.000.000 forint, a II.r. felperest 6.000.000 forint, a III.r. felperest 2.500.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a II.r. felperes 1997. január 01. napja előtti magatartása tekintetében az eljárást megszüntette. Az alperes álláspontja szerint az egyesületi formában működő mindhárom társadalmi szervezet szinte azonos tagsága (a grafikusok) három felől, azonos iránymutatást kapott a közös szervezeti akarat látszatával szolgáltatásainak és árainak meghatározására, ami aztán körükből tovább kerülve az egész tervező grafikus piacon viszonyítási alappá vált. Az Árjegyzék kiadása ellenkező adatok hiányában kizárólag a II.r. felperes terhére róható (1997. január 1-jétől), míg a Kiadvány elkészítéséért elsődlegesen a II.r. felperes tartozik felelősséggel, de csekélyebb mértékben, az I. és a III.r. felperes is. A felperesek nem csak minimál árakat jelenítettek meg, hanem ehhez kapcsolódóan grafikus szolgáltatási fajtákat, szorzókat is bevezettek. Versenyjogellenes beavatkozásnak minősül az egyéb üzleti feltételek meghatározása, nevezetesen az ellenszolgáltatás igénylésének kikötése. Mindebből az alperes azt a következtetést vonta le, hogy a kifogásolt döntések a grafikus szolgáltatás teljes terjedelmére tartalmaztak versenyjogellenes előírásokat, amelyek a tervezőgrafikusok minősítésétől függetlenül (professzionális-nem professzionális, tag-nem tag) az egymás közötti versenyt korlátozta. A Tpv. 13.§-ának (2) bekezdés a) pontja értelmében a versenytársak közötti ár-meghatározás a csekély jelentőségűtől függetlenül tiltott és marasztalendő. A jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében kiemelte, hogy miután az évek óta hagyományosan folytatódó kifogásolt

magatartás eredménye (a Kiadvány) jelenleg is hozzáférhető, sőt újabb kiadásának szükségessége is napirenden van, ezért mellőzhetetlen a Tpvt. rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatásának megtiltása, valamint a kőkemény versenykorlátozó magatartás miatt a bírság kiszabása. Rögzítette, hogy 1997. január 1-jével a Tpvt. 78.§-ába még nem került be a bírság felső határára vonatkozó rendelkezés, amelyet a jogalkotó csak a 2001. február 1-jével hatályba lépett 2000. évi CXXXVIII. törvénnyel iktatott be, ennél fogva a felperesek bírságolása nem a saját; hanem a tagságuk bevételi viszonyaihoz igazodik, és nem haladhatja meg a 2004. évi nettó árbevételük 10%-át. A szankció mértékének meghatározásakor a Tpvt. 78.§-a alapján eljárva figyelemmel volt a bírságolási szempontokat számszerűsítő 2/2003. számú Közleményre (a továbbiakban: Közlemény), a szám adatok becslést jellegére és a tagi átfedésekre. A felperesek együttműködő magatartását enyhítő körülményként a versenyhatóság nem vette tekintetbe, mert jóhiszemű eljárásvitelük hiányában rendbírsággal lettek volna sújthatók.

Az I. és II. r. felperesek keresete elsődlegesen a versenyhatóság döntésének hatályon kívül helyezésére irányult. Másodlagosan a Tpvt. 17.§-ára hivatkozással az alperesi határozat megváltoztatásával mentesítésüket kérték, valamint a döntés bírságot kiszabó részének mellőzését. Harmadlagosan a bírság mellőzését, avagy ezen lehetőség hiányában a bírság összegének jelentős mérséklését (1.000-1.000 forint). Álláspontjuk szerint a versenyhatóság által feltárt tényállás nem ütközik a Tpvt. 11.§-ába. A kifogásolt ársegédletet nem döntéshozatalra irányuló eljárás keretében hozták, hanem informatív céllal dolgozták ki, azok nem bírtak normatív tartalommal és hiányzott kikényszeríthetőségük, ugyanakkor lehetőség volt az attól való eltérésre. Hangsúlyozták, hogy a Tpvt. 17.§-a szerinti egyedi mentesítéshez szükséges konjunktív feltételek esetükben fennállnak. Utaltak arra, hogy a bírság kiszabásának feltételei is hiányoztak, mert annak alkalmazása nem kötelező, és csak abban az esetben kell kiszabni, ha a jogsértés súlya indokolja. Kifogásolták, hogy az alperes nem értékelte kellően az adott piac jellegzetességeit, valamint nem részletezte azon körülményeket, amelyeket az eljárással érintettek hátrányára és javára értékelt, továbbá figyelmen kívül hagyta a Tpvt. 78.§-ában meghatározott bírság-maximumot, ezért döntése jogszerűtlen az összecszerűség tekintetében is.

A III. r. felperes keresetében jogsértő magatartás hiányában az alperesi határozat megváltoztatását és a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését kérte. Másodlagosan a bírság eltörlését, avagy annak jelképesen 1 forintba történő mérséklését kérte. Az árajánlás a Tpvt.

preambulumában meghatározott célt, a versenyfeltételek megteremtését szolgálta, ugyanakkor a verseny korlátozására gyakorlatilag alkalmatlan volt. Az ársegédlet nem volt normatív tartalmú, nem határozati formában jelent meg, az ajánlás döntésnek nem tekinthető, ugyanakkor a résztvevőket és az érintetteket effektív magatartásra nem indította. A bíróság tekintetében kifejtette, hogy annak kiszabását az alperes nem indokolta megfelelően, nem mérlegelte az eset valamennyi körülményét, továbbá annak összegét helytelenül, megalapozatlanul és jogszerűtlenül számolta ki, túllépve a Tpvt. által kiszabható 10%-os maximumot.

Az alperes ellenkérelmében a felperesek keresetének jogalapot érintő részének elutasítását kérte. Az I.r. felperes vonatkozásában 13.600.000 forintot, illetve a II.r. felperes esetében 2.800.000 forintot meghaladó részében a bíróságösszeget vitató kereseti kérelmeket elismerte azzal, hogy számszaki tévedés miatt a törvényi bírsághatárt valóban túllépte. Nem vitatta azt sem, hogy az eljárás során alkalmazott Közleménynek - a Tpvt. 78.§ (2) bekezdésében foglalt bírságolási szempontok számszerűsítésének - megjelenítése egyszerű szövegszerkesztési hiba miatt maradt ki a határozatból, azonban ezt ellenkérelmében pótlólagosan rögzítette. Megjegyezte, hogy csak olyan együttműködő magatartás minősíthető enyhítő körülményként, amely túlmutat az egyszerű, jóhiszemű eljárásbeli kötelezettség-teljesítésen. A jogalapot érintően valamennyi felperes vonatkozásában arra utalt, hogy a piaci ár meghatározás indítéktól (művészek pártolása, művészet és piacvédelem) függetlenül tilos. Tévesnek tartotta azt a felperesi álláspontot, hogy a kifogásolt ársegédletek csak akkor minősülnének döntésnek, ha azt formális rendben hozták volna, ugyanis versenyjogilag ez nem szükséges, mert elegendő az, hogy a kifogásolt ajánlások mindhárom szervezet közös akaratát jelenítik meg és alkalmasak arra, hogy a tagság magatartását befolyásolják. A versenyjogi mentesülést nem alapozzák meg azok a felperesi hivatkozások, hogy az ársegédlet kiadása informatív jellegű volt, mivel ha a szándék nem is irányult a verseny befolyásolására, objektív módon alkalmas volt a verseny korlátozására. A Tpvt. 17.§-ával összefüggésben kiemelte, hogy az eljárás ezen szakaszában annak alkalmazására már nincs jogi lehetőség, ugyanis az egyedi mentesítésre csak külön kérelemre indult közigazgatási eljárásban van mód.

Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján az alperes Vj-98/2004/37. számú határozatát a bíróság kiszabására vonatkozó részében hatályon kívül helyezte, és e körben a versenyhatóságot új eljárásra kötelezte; ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította, az I. és II.r.

felpereseket külön-külön 4.100 forint, míg a III.r. felperest 8.300 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint a Tpvt. 14.§-a alapján az alperes által helytállóan meghatározott érintett piacon a tervező grafikus termékek ésszerűen helyettesíthetik egymást. A felperesek neve szerepelt a vizsgált ársegédleteken, így a jogsértést megvalósították, mivel mind a tagság, mind pedig az egyéb piaci szereplők alappal hitték, hogy azok a felperesek hivatalos döntését és álláspontját tükrözik. Az eladóknak és a vevőknek is kialakíthattak egyféle támpontot, kiindulási alapot, mindenképpen orientálhatták a piaci szereplőket akkor is, ha adott esetben egy konkrét üzleti viszonyban nem pontosan az ajánlatban feltüntetett árat alkalmazták. A piac egészét tekintve, miután minimál árakról volt szó, ez a hatás tendenciózusan és komplex módon, trendszerűen érvényesült. Önmagában az a körülmény, hogy az ajánlatok tartalma ismertté vált a piaci szereplők előtt, és árképzéseiknél az üzletkötés során azokat figyelembe vették vagy vehették, a kötelező erőtől függetlenül megalapozza a versenyjogi jogsértést. A Tpvt.17.§-ának (1) bekezdésével kapcsolatban rámutatott, hogy a felperesek mentesítési kérelmet a közigazgatási eljárásban nem terjesztettek elő, így az a határozatnak sem volt (lehetett) a tárgya az erre vonatkozó döntés, amelyből következően a feltételek fennállása már a perben sem vizsgálható. A felperesek egyébként sem bizonyították a Tpvt.17. § (1) bekezdése szerinti feltételek együttes fennállását. Utalt arra, hogy a Tpvt. 13. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja 2002. február 1-től (egyes esetekben 2001. február 1-től) lépett hatályba, míg az alperes a határozatát 2005. július 7-én hozta, ezért az erre való hivatkozás a jogsértés folyamatos tényére tekintettel, nem alapos. A bírság összegszerűségének meghatározása körében megalapozottnak tartotta a felperesek keresetét megállapítva, hogy az alperes nem tárta fel az annak kiszámításához szükséges tényeket, kiemelten a becsléssel összefüggésben. Nem egyértelmű, illetve nem pontos a döntésben a tagi átfedések miatt alkalmazott arányosítás számítása, ezen túlmenően az alperes nem fejtette ki, hogy a Közlemény alkalmazása során mely felperesnél, milyen pontértéket vett alapul. Enyhítő körülmény figyelembevételének automatikus kizárását, nem tartotta elfogadhatónak. Kiemelte, hogy a versenyhatóság nem bizonyította, hogy a felperesek a Tpvt. által előírt minimálisan szükséges kooperációt tanúsítottak volna csak a versenyhatósági eljárásban: Megállapította, hogy a bírság kiszabása körében az alperes nem tárta fel kellőképpen a tényállást, illetőleg határozatának indokolása oly mértékig hiányos, ami a bírósági eljárás során már nem pótolható. A megismételt eljárásra adott útmutatása szerint az alperesnek fel kell tárnia a bírság kiszabásához szükséges összes releváns körülményt, amennyiben egy adat pontosan nem határozható meg; úgy a becslés szempontjait, kiinduló adatait fel kell tüntetnie, részletesen ki kell fejtenie és meg kell

indokolnia, hogy a Közleményben meghatározott szempontokat az egyes felperesek esetében milyen módon és mértékben vette vagy nem vette figyelembe, különös tekintettel az egyéb szempontokra, az eset összes körülményére, valamint a Tpvt. 78.§-ának (1) bekezdés harmadik mondatával megfogalmazott törvényi korlátra is. Rögzítette, hogy az illetékre vonatkozó rendelkezése az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43.§-ának (3) bekezdésén, az alperest megillető személyes illetékmentesség tényén, illetve azon a körülményen alapul, hogy az I. és II.r. felperesek együttesen a III.r. felperes pedig önállóan terjesztette elő kereseti kérelmét.

Az I. és II.r. felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával kereseti kérelmük teljesítését kérték, mindenben fenntartva az elsőfokú eljárás során előadottakat. Hangsúlyozták, hogy a tényállás nem tartozik a Tpvt. hatálya alá, mert a per tárgyát képező esetekben a kivétel nélkül egyedi művészeti alkotások nem helyettesíthetők semmi mással. A Tpvt. 13.§-ának (2) bekezdés a) és b) pontjára utalással megjegyezték, hogy a vizsgált, és az alperes által bírságolt időszak mintegy 8 esztendejéből mindösszesen annak negyedét érinthetné a bagatell kartell alóli kivétel. Mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság elmulasztotta megvizsgálni azt, hogy a jóval a vonatkozó jogszabályi rendelkezések hatálybalépését megelőzően keletkezett ársegédletek a tiltás hatálya alatt egyáltalán alkalmazásra kerültek-e. Vitatták a kőkemény kartell versenyhatósági megállapítását. Másodlagos kereseti kérelmük vonatkozásában arra utaltak, hogy a bíróság reformatórius jogköréből egyértelműen következik, hogy maga is élhet a Tpvt. 17.§-a szerinti mentesítés lehetőségével. Harmadlagos kereseti kérelmük kapcsán előadták, hogy bírság megállapításának egyáltalán nem lett volna helye. Kifogásolták, hogy az Itv. 5.§ (1) bekezdés d) pontjában meghatározott személyes illetékmentességük ellenére az elsőfokú bíróság illeték-fizetésére kötelezte őket.

A III.r. felperes - az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatainak fenntartása mellett - fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte, kereseti kérelmének megfelelően kifejtette, hogy a javasolt minimális árszint közzététele a tervező-grafikus piac csekély, nem több mint 10%-os részesedését magukénak tudható professzionális alkotók tájékoztatását szolgálta. Ezzel magasabb művészi színvonalú alkalmazott grafikai művek létrejöttéhez, a piac 90%-át birtokló és árnyomó hatást kifejtő, gyengébb minőséget felmutató multinacionális reklámcégekkel való versenyképesség fokozásához járult hozzá az I. és II.r. felperesekkel együtt. A per tárgyát képező ársegédlet először 1996-ban jelent meg, az alperes

határozata pedig 2005. júliusában született, így a vizsgált időszak töredékében volt csak egyáltalán tiltott cselekmény az alperes által bírságot kívánt Kiadvány összeállítására. Állította, hogy az alperesi bírság meghatározási módszerre figyelemmel is eltúlzott, téves a bírság összege. Hivatkozott az Itv. 5.§ (1) bekezdés d) pontja és (2) bekezdése alapján öt illető teljes személyes illetékmentességre is.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében a jogsértés körében tett ítéleti megállapítások helybenhagyását kérte, ezen túlmenően nem vitatta, hogy az I. és II.r. felperes esetében túllépte a törvényben meghatározott bírság-maximumot, ezért azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a reformatórius jogkörében eljárva változtassa meg a versenyhatósági határozat ezen részét, mérsékelve e két egyesület tekintetében a kirótt bírság összegét. Elismerte, hogy határozatában az I.r. felperes vonatkozásában, a tagi átfedések miatt alkalmazott arányosításnál számelírás miatt számítási hiba történt. Nem tartotta helytállónak az elsőfokú ítélet azon megállapításait, miszerint nem tárta volna fel kellőképpen a bírság összegszerűségéhez szükséges tényeket, ugyanis döntésének 14. és 15. oldalán részletes indokolás található a jogkövetkezmények megállapítására, valamint a bírságösszeg számítására nézve.

A felperesek a csatlakozó fellebbezésre tett észrevételükben lényegében változatlanul fenntartották korábbi álláspontjukat.

A felperesek fellebbezése - az alábbiak szerint - részben alapos, az alperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesek fellebbezésének és az alperesi csatlakozó fellebbezésnek a korlátai között vizsgálva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott, a Tpv. 11.§-ának (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértés megállapítása, és emiatt szankció alkalmazhatósága tekintetében, okfejtésével a másodfokú bíróság egyetértett. Ezt meghaladóan azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a szankció (mértéke) tekintetében olyan súlyos eljárási jogsértés lenne megállapítható, aminek következménye csak az alperesi határozat (részbeni) hatályon kívül helyezése lehet. Az alperesi határozat és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával

a másodfokú bíróság a Tpvt. 78.§-ában meghatározott mérlegelési szempontok értékelésével a felperesek terhére kiszabott bírságokat mérsékelte.

Az alperes hatásköre minden olyan piaci magatartás versenyfelügyeleti vizsgálatára kiterjed, amely sértheti a Tpvt. anyagi jogi rendelkezéseit. A Tpvt. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejti ki. A Tpvt. 11.§-ának (2) bekezdés a) pontja alapján e tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek-közvetlen vagy közvetett meghatározására. Az alperes a versenyszabályozás céljának megfelelően vizsgálta a felperesek részéről összeállított és közreadott ársegédleteket, teljeskörűen értékelési körébe vonva az árkartell tekintetében meghatározó tényezőket és körülményeket. Az egyesületi formában működő felperesi társadalmi szervezetek ölelkező tagsága miatt a felperesek által tanúsított, együttműködés keretében tett lépések: ársegédlet összeállítására irányuló akarat-elhatározás, annak megvalósításaként az ársegédletek megalkotása, elfogadása, a döntések nyilvánosságra hozatala, a felperesek külön-külön és egymásköze egyeztetett módon való ármeghatározása a Tpvt. 11.§-ának (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértést eredményezett. Az Árjegyzékben és a Kiadványban megjelölt minimálárak, szorzók, számítások, az egyéb üzleti feltételek meghatározása viszonyítási alapul szolgált a tervezőgrafikai szolgáltatásokkal érintett piac egészére, a professzionális és nem professzionális grafikai tevékenységet végzőkre, így alkalmas az egymás közötti verseny korlátozására. Az elsőfokú bíróság az árkartell megállapításával összefüggésben a felperesek részéről vitatott kérdéseket: az érintett piac meghatározását, áruk helyettesíthetőségét, a formális döntés hiányát, a versenykorlátozás piaci hatását, a Tpvt. 13. és 17.§-ában foglalt rendelkezéseknek a perbeli esetben való alkalmazhatóságát vizsgálta, értékelte és okszerű következtetést vont le a Tpvt. 11.§ (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértés elkövetése tekintetében, ezért e körben meglapozottan utasította el a felperesek keresetét.

Az elsőfokú bíróság a jogsértés megállapítását meghaladóan a felperesek keresetét a bíróság meghatározása körében alaposnak találta; a másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a bíróság mértékének meghatározása körében az alperesi határozat indokolása nem teljeskörű. A versenyhatóság az elsőfokú eljárásban maga is

elismerte, hogy az I. és II. r. felperesek esetében a Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése szerinti bírsághatárt (maximum) túllépte és a Közlemény szerinti bírság számszerűsített megjelenítését határozata nem tartalmazza.

A felperesek fellebbezésében foglaltakra tekintettel emeli ki a másodfokú bíróság, hogy az alperes nem vitásan jogosult a Tpv. értelmezésére, és az egyes rendelkezések mikénti alkalmazásáról az álláspontját és gyakorlatát tükröző általános érvényű - Közleményt - kiadni. A törvényi szempontokat számszerűsítő módon értékelő Közlemény, mint bírságszámítási segédlet vehető igénybe, azonban nem jogszabály, és ezért a bíróságra nézve nem kötelező érvényű. Ebből következően a bíróságnak a Tpv. és a Pp. előírásaihoz képet kellett értékelnie a felperesek terhére rótt jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezményeket. A bírság kiszabása és a Tpv. előírásaiba ütköző magatartás további folytatását megtiltó intézkedés a versenyhatóság részéről indokolt volt, a felperesi jogsértés megállapítása miatt, különös tekintettel arra, hogy a Kiadvány jelenleg is hozzáférhető az Internéten. A bírság összegszerűségét meghatározó és figyelembe veendő szempontokról azonban az alperesnek határozatában számot kell adnia. A perbeli esetben ez a felülvizsgált határozatban nem teljesült, mert a Közlemény szerinti számítások menete, az ezt alátámasztó adatok feltüntetése nem történt meg, míg a Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése szerinti bírságmaximum korlátot az alperes túllépte, és a Tpv. 78.§-ának (2) bekezdésében foglalt szempontok szerinti mérlegelés is elmaradt.

A Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése szerint az eljáró Versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tag vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka. A (2) bekezdés szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

A Pp. 339/B §-ában foglaltak alapján a mérlegeléssel megállapított bírság mértékének megváltoztatására csak akkor kerülhet sor, ha a közigazgatási szerv a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, az eljárási szabályokat nem tartotta be, ezért döntése részben hiányos vagy téves és mérlegelésének szempontjai és annak okszerűsége nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság a fentebb idézett jogszabályi rendelkezések alapján értékelte a felperesek terhére kiszabott bírságösszegek nagyságát. A Tpv. 78.§-ának (2) bekezdése szerinti szempontok figyelembevételével a Fővárosi Ítéltábla súlyosító körülményként értékelte, hogy a több évig tartó, hosszú időtartamú, folyamatos (jelenleg is fennálló), a tervezőgrafikai szolgáltatások piacát széles körben érintő, így a gazdasági versenyt nagy fokban veszélyeztető jogsértéssel a Tpv. 11.§-ába ütköző legsúlyosabb versenykorlátozó magatartást valósították meg a felperesek az ársegédletek közreadásával.

Az alperes a jogsértéssel összefüggésben felróhatóságot, a jogsértő magatartással elért előnyt, valamint fogyasztói érdeksérelmet nem tárt fel. A mérlegelés során nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a jogsértő magatartás elkövetési ideje alatt a Tpv. 13. §-a (az árkartell korábban nem volt kivéve a bagatell kartell szabálya alól), és 78.§-a (a bírság felső határát korábban nem szabályozták) jelentős mértékben módosult, amelyek együttesen enyhítő körülményként értékelhetők. Ezt meghaladóan tévedett az alperes, amikor az együttműködő magatartást a felperesek javára nem értékelte. Minden alapot nélkülöz az az álláspont, hogy a felperesek együttműködés hiányában rendbírsággal lettek volna sújthatók a Tpv. 61.§-a szerint. Az együttműködési kötelezettség megszegése miatti bírság hiányában nem fogadható el ez az alperesi érvelés.

A másodfokú bíróság a szakmai társadalmi szervezetként működő felperesek piaci helyzetét a felperesek törvénytörő magatartás miatti első alkalommal való elmarasztalását, a nem vitatott együttműködő magatartását értékelve, és tekintettel a szakmai kamarák általa korabeli időben "ajánlott" árak miatt indult (hasonló tárgyú) versenyfelügyeleti eljárások eredményeként meghozott alperesi határozatok bírósági felülvizsgálata során született bírósági döntésekre is, a perbeli esetben az alperes által kiszabott bírságok összegét rendkívül eltúlzottnak találta. A Fővárosi Ítéltábla a fentebb kifejtett szempontok értékelésével; mérlegelésével úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita elbíráható, a Pp. 339.§-ának (2) bekezdés g) pontja és a Tpv. 83.§-ának (4) bekezdése alkalmazásával az alperesi határozat megváltoztatásának ugyanis akadálya nincs. A másodfokú bíróság a Tpv.

78.§-ának (2) bekezdésében írt szempontokat a már kifejtettek szerint értékelve a felperesekkel szemben kiszabott bírságot jelentősen mérsékelte, mert az az álláspontja, hogy az 500.000-500.000 forint mértékű bírság elégséges a felperesek megbüntetésére, és kellő visszatartó erővel bír a további jogsértéstől, azaz a jogsértéssel arányban álló. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az (őszinte, feltáró jellegű) együttműködés jelentős enyhítő körülmény.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperes határozatát a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felpereseket terhelő bírság összegét külön-külön 500.000 forintra mérsékelte.

A Fővárosi Ítéltábla a peres felek pernyertességének és pervesztességének arányára figyelemmel akként rendelkezett, hogy a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján a felek másodfokú költségeiket maguk viselik.

A felperesek az Itv. 5.§-ának (1) bekezdés d) pontja, az alperes a c) pont alapján teljes személyes illetékmentességben részesülnek, ezért a másodfokú bíróság a felperesek eljárási (helyesen: kereseti) illetékfizetési kötelezettségét megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezést mellőzte. A fellebbezési illetéket a felperesek, valamint az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a szerint az állam viseli.

B u d a p e s t, 2008. év április hó 2. napján